purjetanud merel 12 a., on olnud ärijuhiks Liepājas (Liibavis) 8 a. ja a-st 1919 alates peab Graba talu Ire külas. Maailmasõja ja Saksa okupatsiooni päevil oli ta Saksa sõjavangis Kuramaal. Liivlaste rahvusliku ärkamise algusest peale on L. selle rahvusliku liikumise silmapaistvamaid juhte, teotsedes ms. Liivi Seltsi (asutatud 1923) esimehena 1924—33. Viimases ametis ta on juhtinud kõiki Liivi Seltsi üritusi; eriti mainitagu ta poolt Liivi rahvamaja ehitamise mõtte algatamist ja propageerimist Liivi rannikul kui ka hõimumais. Ta korraldas 1925 liivlaste laulukoori külaskäigu Tartusse ja Tallinna. L. on ka 1932 Riias asutatud Liivi Sõprade Seltsi asutajaid. Ta suurimaks teeneks oma rahvale on aga liivi keele õpetus, mida ta a-st 1923 tänini on ainuüksi teostanud umb. 50 km pikkuse Liivi ranniku koolides (6 koolis on tal 1939. a. 115 õpilast), reisides selleks iga nädal 172 km.

Līvọd rāndalist āigarāntọz II (1934; Liivi randlaste kalender), isikl. jm. saadud andmed. *J. Mg.*

***LIEVEN, Oskar Karl Joseph,** baltisaksa keemik ja tööstustegelane, järgneva vend, sünd. 3. VI 1852 vkj., oli 1878—79 inglise-vene kummivabriku abidirektor Peterburis, 1895—1912 Novorossiiski tsemendivabriku direktor (a-st 1900 peadirektor) ja 1900—12 ühtlasi Lissitšanski (Donetsi rajoonis) tsemendivabriku peadirektor; surn. 4. XI 1912 vkj. Rumeenias Konstanza's.

Alb. Curonorum [1932].

J. O.

***LIEVEN, Viktor Christoph,** baltisaksa keemik ja tööstustegelane, eelmise vend, oli 1869—90 Kunda tsemendivabriku ja ühtlasi 1878—79 Podolski (Moskva kub-s) tsemendivabriku direktor, 1881—1901 Novorossiiski ja 1897—1901 Lissitšanski (Donetsi rajoonis) tsemendivabriku peadirektor. L. oli a-st 1898 Riias mitme tööstusliku ettevõtte ja ühingu juhatuse liige, „Düna-Zeitung'i" väljaandja ja tegeles Balti konstitutsioonilises parteis; surn. 27. VIII 1910 vkj. Riias.

Alb. Curonorum [1932].

J. O.

LIEVEN, Wilhelm Heinrich v., parun, Balti kindralkuberner, sünd. 29. IX 1800 (1799?) vkj. Kuramaal Lives'i (Dünhofi) mõisas, õppis Tartu gümnaasiumis ja 1817—19 Tartu ülikoolis sõjateadust, astus siis sõjaväkke ja oli ühtlasi õueteenistuses. L. võttis 1828—29 osa Vene-Türgi sõjast, 1831 Poola mässu mahasurumisest ja 1853—55 kindralkortermeistrina Krimmi sõjast; a-st 1836 oli ta keiser Nikolai I (vt.) tiibadjutant, ülendati 1842 kindralmajoriks ja sai diplomaatilisi ülesandeid Balkanil. A. 1845 nimetati L. keisri kindraladjutandiks, kellena saatis viimast reisul Lõuna-Euroopasse. Ta ülendati jalaväe kindraliks ja oli nov-st 1861 kuni dets-ni 1864 Balti kindralkuberner, seejärel Peterburis õukonnas ülemjäägermeister; surn. 2. (3?) II 1880 vkj. Peterburis. — Balti kindralkubernerina püüdis L. kaitseda kohaliku saksluse erihuve, säilitada Balti provintside eriseisundit Vene riikliku terviku suhtes ja töötada kohaliku ärkava rahvusliku liikumise vastu. Selles mõttes väärib nimetamist L-i mitmeti tagajärjekas aktsioon Peterburis ilmunud läti nädalalehe „Peterburgas Awises'e" vastu (1862) ja Balti tsentraaljustiitskomitee loomine Tartu (1864). Viimasega taheti ära hoida nov-s 1862 keisri poolt kinnitatud kohtukorralduse reorganiseerimiskava rakendamist Baltimail. Nende sammudega äratas L. slavofiilide meelepaha. M. N. Katkov'i kallaletungide tagajärjel kutsuti ta ära Balti kindralkuberneri kohalt.

Rig. Biogr. III (1884); *Alb. acad.* (1889); [A. Buchholtz], Fünfzig Jahre Russischer Verwaltung in den Baltischen Provinzen (1883), lk. 250 j.; J. Eckardt, Lebenserinnerungen I (1910), lk. 72 j.; A. v. Tobien, Die livländische Ritterschaft I (1925), lk. 42 j., 107 jj., 488 jj. ja II (1930), lk. 149 jj. *F. R.*

LIIDAK (end. perekonnanimi kuni 1936 **Liideman[n]**), **Kaarel (Karl),** põllumajandustegelane ja agronoom, sünd. 31. X 1889 vkj. Pärnumaal Sindis vabrikutöölise pojana, lõpetas Sindi ministeeriumikooli 1905, Volmari õpetajateseminari 1910, Pärnu gümnaasiumi eksternina 1911 ja Moskva põllumajanduse instituudi 1917 I järgu õpetatud agronoomi astmega. A-il 1916—20 oli L. Turkestanis Golodnaja stepi katsejaama maaparanduse osakonna juhataja, 1921—24 õpetaja Põhja-Eesti põllutöökeskkoolis Jänedal, 1924—29 Riigi põllutöökatsejaama juhataja ja ühtlasi 1926

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 174